

BẢO TỒN NGHỆ THUẬT TUỒNG CHO HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ**Hồ Thị Kim Chi****Trường THCS Phước Lộc – Tuy Phước – Bình Định**

Tóm tắt: Xuất phát từ nhận thức đúng đắn về những giá trị tốt đẹp của di sản văn hóa Tuồng; đồng thời thực hiện trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc gìn giữ và phát huy truyền thống văn hóa dân tộc, dự án “Bảo tồn nghệ thuật Tuồng cho học sinh trung học cơ sở” hướng đến việc phổ biến rộng rãi nghệ thuật Tuồng trong đối tượng học sinh trung học cơ sở nói riêng và giới trẻ nói chung. Qua đó, giúp các em cảm nhận được vẻ đẹp và sức hấp dẫn của loại hình nghệ thuật truyền thống này, đồng thời nuôi dưỡng niềm tự hào về di sản nghệ thuật Tuồng – một tài sản quý báu của dân tộc.

Từ khóa: Giảng dạy, nghệ thuật Tuồng, trung học.

PRESERVING TUONG ART FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS**Ho Thi Kim Chi****Phuoc Loc Secondary School – Tuy Phuoc – Binh Dinh**

Abstract: Starting from the correct understanding of the beautiful values of the Tuong cultural heritage; while fulfilling the responsibility of the younger generation to preserve and promote the cultural traditions of the nation, the project “Preserving Tuong Art for Secondary School Students” aims to widely disseminate Tuong art among secondary school students in particular and the youth in general, so that they can appreciate the beauty and charm of this traditional art form and feel proud of the Tuong artistic heritage - a precious asset of the nation.

Keywords: Teaching, Tuong artistic, high school.

Nhận bài: 15/02/2025

Phản biện: 11/03/2025

Duyệt đăng: 15/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong kho tàng văn hóa nghệ thuật dân tộc, Tuồng là bộ môn nghệ thuật sân khấu truyền thống độc đáo, ẩn chứa những tinh hoa văn hoá và giá trị nghệ thuật đặc sắc. Ngày nay, trước làn sóng văn hóa nghệ thuật đương đại hội nhập vào trong đời sống sinh hoạt giải trí của con người, nhất là giới trẻ thì những giá trị văn hóa truyền thống nói chung và nghệ thuật Tuồng nói riêng đang có nguy cơ bị lãng quên.

Xuất phát từ nhận thức đúng về giá trị tốt đẹp của di sản văn hóa nghệ thuật Tuồng; đồng thời thực hiện nhiệm vụ của thế hệ trẻ là gìn giữ và phát huy truyền thống văn hóa của dân tộc, dự

án “Bảo tồn nghệ thuật Tuồng cho học sinh (HS) cấp THCS” với mong muốn nghệ thuật Tuồng được phổ cập rộng rãi trong HS THCS nói riêng và giới trẻ nói chung để họ cảm nhận được cái hay, cái đẹp của loại hình nghệ thuật truyền thống và thêm tự hào về di sản nghệ thuật Tuồng - vốn quý của dân tộc.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU**2.1. Phân tích kết quả khảo sát và phỏng vấn**

Tổng số HS được khảo sát là 415 HS Trường THCS Phước Lộc, Tuy Phước, Bình Định; Số lượng câu trả lời của HS lựa chọn cho từng câu hỏi cụ thể như sau:

PHIẾU KHẢO SÁT MONG MUỐN CỦA HS VỚI VIỆC BẢO TỒN NGHỆ THUẬT TUỒNG

Bạn vui lòng đánh dấu x vào một ô vuông trước câu trả lời mà mình lựa chọn:

- Bạn có yêu thích nghệ thuật truyền thống Tuồng không ?
430 rất yêu thích 15 thích 0 không thích
- Bạn thấy số HS trong trường của mình biết về nghệ thuật Tuồng đạt mức độ nào?
0 không biết 245 biết được một vài Lễ hội 200 biết tất cả các Lễ hội
- HS tại trường bạn đang học có hiểu biết về giá trị, ý nghĩa của nghệ thuật Tuồng đạt mức độ nào?
7 không hiểu biết 423 hiểu biết rất hạn chế 15 hiểu biết rất rõ
- Bạn đọc được quyển sách nào viết về nghệ thuật Tuồng chưa?
400 chưa có lần nào 35 một vài lần 10 thường xuyên
- Bạn đã được người nào đó trong trong xã nhà kể về truyền thống hát Tuồng của Bình Định chưa?
3 chưa lần nào 84 một vài lần 358 thường xuyên
- Bạn có tìm được nhiều người trong địa phương có hiểu biết sâu sắc về nghệ thuật Tuồng hay không?
1 không tìm được 403 tìm được một vài người 41 có nhiều người biết

7. Bạn thấy mình đã hiểu biết về nghệ thuật Tuồng như thế nào?
114 chưa hiểu biết 312 chỉ biết một ít 19 hiểu biết rất chi tiết, toàn diện
8. Theo bạn thì việc giữ gìn và phát huy nghệ thuật Tuồng sẽ như thế nào?
12 Rất khó 352 không khó mấy 81 quá dễ dàng
9. Bạn có thể giới thiệu tên các vở Tuồng được không?
154 được 58 không được 233 chỉ được một vài Lễ hội
10. Bạn thấy nghệ thuật Tuồng có quan trọng trong sinh hoạt cộng đồng hay không ?
443 rất quan trọng 2 quan trọng 0 không quan trọng
11. Trong các năm qua, nơi bạn sinh sống có tổ chức các buổi biểu diễn nghệ thuật Tuồng cho mọi người xem hay không?
7 không có 429 có một vài lần 9 thường xuyên
12. Trong các năm qua, ở trường bạn có tổ chức các hoạt động liên quan đến nghệ thuật truyền thống hát Tuồng không?
2 không có 30 có một vài lần 413 thường xuyên
13. Các hoạt động về nghệ thuật truyền thống như hát Tuồng được tổ chức có vui, bổ ích không?
445 phải 0 không phải
14. Bạn có muốn được cung cấp hiểu biết về nghệ thuật Tuồng hay không?
414 có 1 không
15. Ở làng bạn có thường xuyên tổ chức hát Tuồng hay không?
46 có 399 không
16. Bạn có muốn tham gia xem hoạt động hát Tuồng hay các hoạt động xung quanh buổi diễn Tuồng không?
443 có 2 không
17. Bạn có muốn giữ gìn và phát huy nghệ thuật Tuồng hay không?
445 có 0 không
18. Bạn có muốn nghệ thuật Tuồng được lưu truyền từ đời này sang đời khác hay không?
442 có 3 không
19. Khi có hiểu biết về các nghệ thuật Tuồng, bạn có sẵn sàng chia sẻ hiểu biết đó cho mọi người hay không?
444 có 1 không
20. Bạn có sợ một ngày nào đó địa phương bạn không còn tổ chức hát Tuồng không?
445 có 0 không

2.2. Phân tích kết quả phỏng vấn và số liệu số liệu khảo sát

2.2.1. Nhận xét kết quả khảo sát bằng phỏng vấn

Qua phỏng vấn trực tiếp HS, phỏng vấn giáo viên bộ môn Âm nhạc, phỏng vấn đồng chí Phó Chủ tịch xã đã đạt được kết quả: Nghệ thuật Tuồng là tài sản vô giá trong kho tàng di sản văn hóa phi vật thể, góp phần làm giàu và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Do đó việc bảo tồn giá trị nghệ thuật Tuồng của dân tộc mình là vô cùng cần thiết. Cần phải giữ gìn và phát huy nghệ thuật Tuồng truyền thống cho HS. Qua đó, chính các em là người giữ gìn nghệ thuật truyền thống này cho thế hệ mai sau.

2.2.2. Qua số liệu trên, cho thấy thực trạng hiểu biết của HS cấp THCS về nghệ thuật Tuồng truyền thống

- Hầu hết HS có hiểu biết không nhiều về ý nghĩa, giá trị, về chi tiết, toàn diện nghệ thuật Tuồng.

- HS khó tiếp cận những tài liệu, rất muốn được cung cấp thông tin, kiến thức về nghệ thuật Tuồng.

- HS mong muốn được nhiều người biết về nghệ thuật Tuồng; hiểu biết giá trị, ý nghĩa, sẵn sàng chia sẻ hiểu biết; tham gia hoạt động hát Tuồng, góp phần vào việc giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa của địa phương.

2.2.3. Một số giải pháp bảo tồn, phát huy nghệ thuật Tuồng cho HS cấp THCS

- Về phía xã hội

Trường học sẽ là con đường ngắn nhất giúp nghệ thuật Tuồng được đến gần hơn với thế hệ trẻ. Vì thế việc tổ chức các hoạt động ngoại khóa về nghệ thuật Tuồng, lập nên những câu lạc bộ hát Tuồng đưa nghệ thuật Tuồng vào bài học để giảng dạy cho HS là cần thiết. Dạy học lồng ghép truyền cho HS niềm yêu thích nghệ thuật Tuồng hay tìm hiểu những giá trị văn hóa tốt đẹp của nghệ thuật

Tuồng ở các bộ môn khoa học xã hội cũng là một cách để định hướng giáo dục toàn diện cho HS THCS.

- Về phía gia đình

Ngoài sự quan tâm của xã hội và nhà trường, thì sự chỉ dạy của các bậc cha mẹ cũng là một nhân tố quan trọng góp phần bảo tồn được các nghệ thuật truyền thống Tuồng.

Việc nên làm trước tiên là tạo cho các bậc cha mẹ thấy được vai trò to lớn của nghệ thuật Tuồng trong việc phát triển trí tuệ, nhân cách của tuổi trẻ. Để từ đó, động viên các bậc phụ huynh khuyến khích con em mình tham gia các buổi hoạt động nghệ thuật sân khấu Tuồng tại địa phương mỗi khi có cơ hội, giải thích ý nghĩa và nói về nghệ thuật Tuồng của địa phương mình với một niềm tự hào để các bạn hiểu và có những hoạt động gìn giữ, phát huy.

- Về phía HS

Thứ nhất, mỗi một HS hãy yêu quý, trân trọng, bảo tồn và phát huy những nghệ thuật Tuồng ở địa phương mình cũng như trên mảnh đất Việt Nam bằng cách tự trang bị cho mình một kiến thức nhất định.

Thứ hai, khi tham gia các hoạt động của nghệ thuật Tuồng thì chúng ta phải nhiệt tình, hứng thú, tham gia bằng cả tình yêu bởi lẽ đây chỉ là một môn nghệ thuật sân khấu mà còn là truyền thống văn hóa của đất nước, của quê hương.

Thứ ba, chúng ta cần phải phổ biến nghệ thuật Tuồng ở mọi lúc, mọi nơi khi có điều kiện. Đặc biệt, các bạn HS khi về làng xóm mình phải là một tuyên truyền viên tích cực trong cộng đồng; Cần tích cực sưu tầm thêm những tư liệu về nghệ thuật Tuồng để có thể làm phong phú, sâu sắc hơn các hoạt động nghệ thuật Tuồng trong nhà trường nói riêng và làm phong phú một di sản văn hóa của dân tộc Việt nói chung.

- Về phía nhà trường

-Trong thời gian tới, nhà trường cần phối hợp với các cơ quan ban ngành, địa phương, các nghệ nhân, phụ huynh thành lập hội đồng tư vấn về biên

soạn đề tài tìm hiểu về nghệ thuật Tuồng. Trên cơ sở đó, nhà trường sẽ tổ chức những chuyên đề giới thiệu, phổ biến nghệ thuật Tuồng cho giáo viên để họ có “vốn” hiểu biết bài bản nhất định, từ đó truyền đạt, hướng dẫn, tổ chức cho học sinh tham gia và giao lưu.

-Các hoạt động tìm hiểu nghệ thuật Tuồng được lựa chọn áp dụng trong trường học cần phải đảm bảo các tiêu chí cần thiết do những người có chuyên môn thẩm định như: an toàn, tiết kiệm, có ý nghĩa giáo dục. Hàng năm, tiếp tục tổ chức các hoạt động ngoại khóa có chủ đề liên quan đến nghệ thuật Tuồng. Từ đó, có cơ sở tổ chức giao lưu hát Tuồng trong trường hay giao lưu với các trường bạn, tạo không khí vui tươi và tiếp thu những giá trị nghệ thuật truyền thống.

-Ban chấp hành Chi Đoàn, Ban chỉ huy Liên Đội trường cần phối hợp với giáo viên chủ nhiệm trong việc phổ biến những kiến thức về nghệ thuật Tuồng và định hướng để ngày càng có nhiều bạn HS tham gia vào Câu lạc bộ hát Tuồng của trường.

-Cần phát huy hơn nữa vai trò của đội ngũ giáo viên phụ trách Câu lạc bộ hát Tuồng và cán bộ phụ trách văn thể.

-Nhà trường xây dựng kế hoạch cho HS tìm hiểu, các hoạt động ngoại khóa về nghệ thuật Tuồng và tổ chức cho các em tham gia. Từ đó giúp HS thấy gắn bó với trường như với chính ngôi nhà của mình trong suốt quá trình sinh hoạt và học tập.

-Tại phòng truyền thống lưu giữ hình ảnh, tư liệu nghệ thuật Tuồng để phổ biến sau này. Làm tốt công việc ấy không chỉ có ý nghĩa đối với hôm nay mà cả với thế hệ mai sau.

III. KẾT LUẬN

Qua số liệu khảo sát và thống kê cho thấy việc bảo tồn và phát huy nghệ thuật Tuồng là việc làm rất thiết thực, hữu ích, thuận lợi và hiệu quả; qua đó bảo tồn và phát huy nghệ thuật Tuồng nói riêng, bản sắc văn hóa của địa phương nói chung. Từ đó làm cho HS THCS ngày càng gắn bó với trường học và coi trường học là ngôi nhà thứ hai của mình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT về Chương trình Giáo dục phổ thông, Hà Nội.
2. Quách Tấn, Quách Giao (2007), Đào Tấn và hát bội Bình Định, NXB Văn hóa Dân tộc.
3. Vũ Ngọc Liễn (2005), Đào Tấn, Tuồng hát bội, NXB Sân khấu.
4. Tuân Lý Huỳnh Khắc Dụng (1970), Hát bội NXB Nam Chi Tùng Thư